

2/ .11.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi
verkko@minedu.fi

Lausuntopyyntö 16.10.2014, OKM/57/010/2014

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta (toisen asteen koulutuksen järjestäjäverkon uudistaminen). Esitettävien säädösmuutosten tarkoituksena on luoda puitteet rakenneuudistusten toimeenpanolle sekä toimintaedellytysten varmistamiselle ja koulutuksen järjestäjien strategisen ohjauksen vahvistamiselle.

Keskeiset ehdotukset

Esitysluonnoksessa koulutuksen järjestämislupien myöntämisperusteita ehdotetaan uudistettaviksi ja nykyisten järjestämislupien voimassaolo ehdotetaan päättymään 31.12.2016. Nykyisten vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitämislupien voimassa olo ei kuitenkaan päättyisi. Vapaan sivistystyön osalta arvioidaan oppilaitoksen ylläpitämisen taloudelliset edellytykset. Uusien järjestämislupien myöntämisessä korostuisivat koulutustarpeen lisäksi toiminnan laatuun, vaikuttavuuteen ja tehokkuuteen liittyvät näkökohdat. Tarkoituksena on, että koulutuksen järjestäjäverkko rakentuu vahvoista koulutuksen järjestäjistä, jotka palvelevat laajan alueen tai väestöpohjan koulutustarvetta ja järjestäjien työnjako alueella on selkeä.

Uudistuksen yhteydessä ei muuteta koulutuksen järjestäjien perustehtäviä. Myös koulutuksen ohjausta, sääntelyä ja budjettirakennetta kehitetään nykyisen mallin mukaisesti.

Esitysluonnoksen mukaan järjestämisluvan myöntämisen edellytyksenä olisi, että hakemuksessa tarkoitettu koulutus on mm. valtakunnallisen tai alueellisen koulutustarpeen ja tarjonnan kannalta tarpeellista ja että luvan hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulutustehtävän asianmukaiseen järjestämiseen ottaen huomioon toiminnan laatu, vaikuttavuus ja tuloksellisuus.

Lähtökohtaisesti koulutuksen järjestämislupien myöntäminen ja muuttaminen tapahtuisi edelleen koulutuksen järjestäjän hakemuksesta. Jatkossa ope-

tus- ja kulttuuriministeriö voisi kuitenkin ilman hakemustakin muuttaa järjestämisluvassa määrättyä koulutustehtävää tai peruuttaa koulutuksen järjestämisluvan, jos valtakunnalliseen tai alueelliseen koulutustarpeeseen, koulutustarjontaan tai koulutuksen järjestämiseen tai järjestämisedellytyksiin liittyvät syyt sitä edellyttävät.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijaksi ottamista koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavan ammatillisen perustutkinnon opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä pääsääntöisesti olisi, ettei opiskelijaksi pyrkivä ole suorittanut ammatillista perustutkintoa, muuta perusopetuksen jälkeen suoritettua ammatillista tutkintoa tai korkeakoulututkintoa. Ammatillisen perustutkinnon suorittaminen olisi näille hakijoille mahdollista näyttötutkintoon valmistavana oppilaitos- tai oppisopimusmuotoisena koulutuksena.

Valtiovarainministeriön lausunto

Esitys koulutuksen järjestäjäverkon uudistamisesta on kannatettava ottaen huomioon tavoitteet koulutuksen järjestäjäverkon rakentumisesta vahvojen järjestäjien varaan, jotka palvelevat laajan alueen tai väestöpohjan koulutustarvetta. Edelleen järjestäjien työnjaon selkeyttäminen alueilla on tärkeää.

Esitys liittyy hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan ja toteuttaa osaltaan siinä linjattua toisen asteen koulutuksen rahoitusjärjestelmän ja järjestäjäverkon uudistamista. Rakennepoliittisen ohjelman (29.11.2013) toimeenpanopäätöksen mukaan *”tiivistetään 2. asteen koulutuksen järjestäjäverkkoa siten, että vahvojen lukio- ja ammatillisen koulutuksen (perus- ja lisäkoulutus) järjestäjien toimintaedellytyksiä parannetaan ja jatko-opintoihin ja työelämän tarpeisiin vastaavan koulutuksen alueellinen saavutettavuus voidaan turvata.”* Tätä on täsmennetty edelleen 25.3.2014 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä annetussa rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoa koskevassa päätöksessä, jonka mukaan toisen asteen koulutuksen järjestäjäverkkoa uudistetaan rakenteellisesti. Lisäksi vuodesta 2017 alkaen lopetetaan valtion rahoitus ammatillisen lisäkoulutuksen tutkintoon tai sen osaan johtamattomaan koulutukseen. Edelleen vuosien 2015—2018 julkisen talouden suunnitelman ja siihen sisältyvän valtioneuvoston kehyspäätöksen mukaan *”toisen asteen ammatillisen tutkinnon jo suorittaneet ohjataan pääsääntöisesti näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen säädöksiä muuttamalla.”*

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon uudistamisella arvioidaan saatavan n. 69 milj. euron säästöt koulutuksen kokonaiskustannuksiin, mistä valtion osuus vuosia 2015–2018 koskevan julkisen talouden suunnitelman mukaan on 18 milj. euroa. Esityksen arvioidaan vähentävän koulutuksen järjestäjien ja toimipisteiden määrän vähentymisen kautta kiinteistö-, tila-, laite- ja hallintokustannuksia. Esitysluonnoksen perusteluissa ei kuitenkaan ole tarkemmin esitetty miten tavoiteltu kustannussäästö saavutetaan, eikä esim. hahmoteltu uudistuksella tavoiteltavaa koulutuksen järjestäjäverkkoa (järjestäjien ja toimipisteiden määrää, kokoa ja sijaintia eri koulutusmuodoissa). Käytännössä kustannussäästön toteutuminen varmistetaan rahoitusjärjestelmien uudistuksella, jossa rahoituksen määräytymisestä todellisen kustannuspohjan perusteella luovutaan ja muutetaan lukiokoulutuksen sekä ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen rahoitus valtion talousarvioon perustuvaksi. Näillä näkymin vasta toimilupien uudistamisproses-

sin jälkeen voidaan arvioida koulutuksen järjestäjäverkon rakenteellisen kehittämisen vaikutuksia koulutuksen järjestämisen kustannuksiin.

Lakiehdotuksissa ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta todetaan koulutuksen järjestämisluvista, että lupa koulutuksen järjestämiseen voidaan myöntää valtion liikelaitokselle. Tällä hetkellä ainoa valtion liikelaitos on Senaatti-kiinteistöt, joka ei ole koulutuksen järjestäjä. Sen sijaan Haus Kehittämiskeskus Oy on koulutusorganisaatio, mutta se on valtion yhtiö, ei liikelaitos. Valtiovarainministeriö esittää, että lupa koulutuksen järjestämiseen voitaisiin myöntää valtion yhtiölle.

Valtiosihteeri
kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Budjettineuvos,
apulaisbudjettipäällikkö

Juha Majanen

Tiedoksi

BO/Klimenko
HO/Kurki-Suutarinen
KAO/Salonen
KO/Kotamäki

